

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

Кафедра соціальної медицини та громадського здоров'я

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ
ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 229
«ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ВСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ

Київ-2022

Методичні рекомендації щодо проведення виробничої практики здобувачів вищої освіти зі спеціальності 229 «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти для всіх форм навчання/ укладачі професор Грузева Т.С., професор Паламар Б.І., доцент Гречишкіна Н.В., Татянич І.М. – Київ: Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2022. – 18 с.

Укладачі:

Грузева Тетяна Степанівна – завідувач кафедри соціальної медицини та громадського здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор;

Паламар Борис Іванович – професор кафедри соціальної медицини та громадського здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор;

Гречишкіна Наталія Володимирівна – доцент кафедри соціальної медицини та громадського здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук, доцент;

Татянич Ірина Михайлівна – завідувач виробничої практики НМУ імені О.О. Богомольця.

Методичні рекомендації щодо проведення виробничої практики здобувачів вищої освіти зі спеціальності 229 «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти для всіх форм навчання є методичним забезпеченням практичного етапу підготовки магістрів громадського здоров'я.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри соціальної медицини та громадського здоров'я від 29.08.2022 р., протокол № 1/22.

Зміст

Вступ.....	4
1. Загальні положення.....	5
2. База практики.....	7
3. Організація і керівництво практикою.....	8
4. Зміст і програма виробничої практики.....	10
5. Оформлення та захист звіту.....	11
6. Порядок оцінювання проходження виробничої практики.....	12
Список джерел.....	14
Додатки.....	16

ВСТУП

У системі генерування кадрових ресурсів сфери громадського здоров'я важливу роль відведено практичній підготовці фахівців шляхом проходження виробничої практики, яка є невід'ємною складовою навчального плану підготовки магістрів громадського здоров'я. Виробнича практика становить фундаментальний елемент у підготовці майбутнього фахівця громадського здоров'я. Завдяки їй ґрунтовні теоретичні знання реалізуються у конкурентоспроможні якості, які є вирішальними передумовами для формування необхідних компетентностей майбутніх магістрів громадського здоров'я.

Програму виробничої практики, методичні рекомендації щодо її проходження, підготовки та захисту звітів за її результатами розроблено відповідно до чинних документів Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України. Виробничу практику студентів спрямовано на закріплення теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення навчальних дисциплін, накопичення практичного досвіду у ході практичних занять, сприяння формуванню особистісно значущих умінь і навичок майбутніх фахівців громадського здоров'я. Ці навички характеризують професійне спрямування магістерської програми підготовки фахівців громадського здоров'я.

При проведенні виробничої практики слід керуватися чинним законодавством України, насамперед Законом України «Про вищу освіту», нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України, у т. ч. наказом МОЗ України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08.04.1993 р. №93 зі змінами; освітньо-професійною програмою «Громадське здоров'я», навчальним планом, робочою програмою, Положенням про проведення практики студентів Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. Виробнича практика зосереджується на активній участі здобувачів вищої освіти у різних

формах діяльності фахівців громадського здоров'я, епідеміологів, статистиків, гігієністів, бактеріологів, вірусологів, паразитологів тощо; у проведенні аналітичних, епідеміологічних, медико-статистичних, мікробіологічних, санітарно-гігієнічних досліджень; у порівнянні результатів зі сталими знаннями і теоріями; в експертній, проєктній, організаційно-управлінській діяльності тощо. Водночас, виробнича практика сприятиме формуванню у здобувачів вищої освіти комунікативних навичок, навичок роботи в колективі як керівником, так і виконавцем заходів громадського здоров'я, використанню різних моделей поведінки, розумінню і врахуванню інтересів зацікавлених сторін, визначенню і вибору пріоритетів у професійній діяльності; розробці обґрунтованих альтернатив, реагуванню на виклики та загрози для здоров'я населення тощо.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Проходження практики здобувачами вищої освіти за фахом «громадське здоров'я» є невід'ємною складовою їх підготовки відповідно до галузевих стандартів вищої освіти. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь за спеціальністю «громадське здоров'я».

1.2. Виробнича практика для здобувачів вищої освіти за фахом «громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти є одним з важливих інструментів розвитку логічного й творчого мислення; ознайомлення з практичним застосуванням методів і моделей оцінок стану здоров'я населення; промоції здоров'я та профілактики захворювань; зміцнення здоров'я та вивчення впливу на нього різних детермінант; охорони здоров'я, включаючи захист від фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та інших загроз; здійснення епіднагляду за здоров'ям і благополуччям; інтерпретації результатів епідеміологічних досліджень; моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, програм та політик в громадському здоров'ї;

економіки та менеджменту в охороні здоров'я; розробки, організації та реалізації стратегій, політик та інтервенцій громадського здоров'я, необхідних для здійснення професійної діяльності.

1.3. Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики, є програма практичної підготовки, яка містить такі основні розділи: мета і завдання практики; організація проведення практики; зміст практики; форму звіту щодо проходження практики; форми та методи контролю.

1.4. Метою виробничої практики є формування та розвиток професійних компетентностей здобувачів вищої освіти, набуття ними вмінь застосовувати отримані теоретичні знання в професійній діяльності, набуття практичного досвіду, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, технологіями в галузі громадського здоров'я.

1.5. Відповідно до зазначеної мети безпосередніми завданнями виробничої практики є:

- систематизація та поглиблення знань і умінь загальної та професійної підготовки;
- оволодіння та закріплення практичних навичок роботи у сфері громадського здоров'я;
- вироблення вміння вирішувати конкретні завдання, які пов'язано з майбутньою професійною діяльністю;
- оволодіння професійними компетентностями у сфері громадського здоров'я;
- вимірювання та прогнозування тенденцій здоров'я населення;
- обґрунтування планів розвитку охорони здоров'я та проведення оцінки їх ефективності;
- підготовки даних для аналізу та організації відповідних досліджень;
- проведення епідеміологічного нагляду, на основі базових процедур, за соціально-значущими інфекційними та неінфекційними хворобами, станом

психічного здоров'я населення, навколишнього середовища, визначення екологічних, соціально-економічних і медичних детермінант здоров'я;

- розвиток організаційних та комунікативних здібностей і готовність до виконання своїх фахових обов'язків;

- навчання плануванню та організації робочого часу, умінь самостійно приймати рішення;

- здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових актів України та рекомендацій міжнародних організацій.

Виробнича практика забезпечує безперервність і послідовність одержання необхідного обсягу теоретичних знань та практичних навичок, що відповідають освітньому ступеню магістра спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

2. БАЗИ ПРАКТИКИ

Практика проводиться в державних установах та закладах МОЗ України, що відповідають меті практики, навчальних, навчально-практичних центрах тощо. Визначення баз практики здійснюється керівництвом закладу вищої освіти з огляду на спроможності установ і закладів забезпечити виконання програми практики. З підприємствами, установами та організаціями незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, які визначено базами практики, заклад вищої освіти укладає договір про проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Керівники баз практики зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики студентами, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії, відповідно до чинного законодавства. Розподіл здобувачів за об'єктами практики здійснюється керівником практики та затверджується наказом НМУ імені О.О. Богомольця. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом закладу вищої освіти, підбирати

для себе базу практики і пропонувати її для використання. Здобувачі вищої освіти, які поєднують навчання з роботою, можуть проходити практичну підготовку шляхом навчання на робочому місці у процесі виконання посадових обов'язків, якщо це забезпечує виконання програми практики. Для допуску на проходження практики на базах студентам проводиться інструктаж з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку баз. В особливих ситуаціях робота протягом виробничої практики може бути виконана дистанційно за допомогою платформи LİKAR, Zoom-платформи, Google Meet- платформи тощо.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Виробничу практику проводять згідно з графіком начального процесу. Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри факультетів. Відповідальність за проведення практики покладається на деканів факультетів, завідувача виробничої практики, завідувачів кафедр. Безпосереднє керівництво виробничою практикою здійснюються в індивідуальному порядку призначеними викладачами кафедр закладу вищої освіти та керівником від підприємства, установи чи організації, на базі яких організовано проходження практики.

Керівництво практикантами на робочих місцях покладається на осіб, які здійснюють фахову роботу у відповідній установі, закладі. Керівник від бази практики призначається наказом адміністрації установи і персонально відповідає за організацію та проведення практики відповідно до календарного графіка. Керівник практики від кафедри не пізніше ніж за один тиждень до початку практики проводить інструктаж і забезпечує практикантів програмою практики та іншою необхідною документацією, здійснює контроль за виконанням програми шляхом перевірки звітів, присутній під час захисту практики. Керівник практики від підприємства забезпечує умови безпечної праці на робочому місці, проводить обов'язковий інструктаж з охорони праці,

знайомить з правилами зовнішнього розпорядку, створює необхідні умови для виконання здобувачами програми практики, вирішує питання доступу до користування документами, надає необхідні консультації. Керівник від бази практики контролює виконання програм практики, додержання практикантами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку, надання практикантам права користування бібліотекою, економічною, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політик конфіденційності установи, закладу, підписує звіт про проходження виробничої практики. За наявності підстав керівник від бази практики може ініціювати відсторонення здобувача від практики. У такому випадку, він повідомляє керівника практики від кафедри про порушення практикантом трудової дисципліни, техніки безпеки чи систематичне невиконання програми практики та його причин.

Організація виробничої практики передбачає розробку робочої програми практики і силабусу для студентів університету; визначення баз практики; визначення кафедр для проведення практики; визначення кафедрами керівників практики; розподіл студентів за базами практики; укладання договорів між університетом та керівниками баз та підготовку проекту і підписання відповідного наказу; підготовку супровідної інформації базовому підприємству щодо обсягів, напрямів, строків практичної підготовки студентів; підготовку форм звітної документації за результатами проведення практики.

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- не пізніше ніж за один тиждень до початку практики одержати від керівника, призначеного кафедрою, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу проходження практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

- вивчати та суворо додержуватися правил охорони праці та техніки безпеки, техніки і правил пожежної безпеки, внутрішнього розпорядку;
- своєчасно повідомляти керівника від кафедри про виникнення труднощів з виконанням програми практики;
- зібрати та проаналізувати матеріал, необхідний для виконання програми практики;
- згідно з вимогами скласти звіт про виконання програми практики і захистити його перед комісією у визначений термін.

4. ЗМІСТ І ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Обсяги та терміни проведення практичної підготовки майбутніх магістрів громадського здоров'я регламентуються освітньо-професійною програмою «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня підготовки, відображаються в навчальному плані і графіку освітнього процесу. Виробничу практику проводять відповідно до навчального плану та графіку освітнього процесу. Зміст практичної підготовки визначається відповідною програмою практичної підготовки, розробленою кафедрами, розглянутою цикловою методичною комісією і затвердженою проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи закладу вищої освіти. В програмі практики визначаються її мета, завдання, конкретні рекомендації щодо набуття студентом умінь, навичок, компетентностей, види і форми контролю.

Виробнича практика забезпечує поглиблення знань, одержаних в університеті, набуття практичних навичок з організації, проведення практико-орієнтованого навчання на робочому місці та якісного написання звіту проходження практики. Практикант під час проходження виробничої практики вивчає особливості діяльності в установі, закладі проходження практики, нормативні документи, які стосуються теми практичної роботи, визначає та узагальнює відповідні матеріали, вносить дані до щоденника практики. Конкретний перелік питань програми виробничої практики формується залежно від переліку тем та питань, які необхідно розглянути

згідно з планом практики, затвердженим керівником практики. Виробнича практика передбачає вивчення, збирання, обговорення і систематизацію матеріалів для написання звіту про проходження практики та заповнення щоденника практики.

5. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Підведення підсумків практики здійснюється в останній день практики, який вважається днем складання підсумкового контролю і приймається комісією на робочому місці за наявності всіх звітних документів, передбачених програмою з практики.

Формою звітності практики є звіт з практики та щоденник з практики, підписаний та оцінений безпосередньо керівником від бази практики.

5.1. Щоденник з проходження виробничої практики (додаток А) має: титульний аркуш; відомість обліку робіт, записи про які робляться в щоденнику окремо за кожен день і містять зміст роботи за даний період; оцінку роботи студента з висновками керівника від бази практики та викладача про повноту виконання програми виробничої практики, підписаний керівниками від бази та від закладу вищої освіти.

5.2. Звіт виконання виробничої практики подається після її закінчення. Структура письмового звіту вміщує:

- 1) титульний аркуш з підписом керівника від бази практики і підписом керівника практики від закладу вищої освіти (додаток Б);
- 2) описову частину звіту;
- 3) додатки (у разі необхідності).

5.3. Звіт виконання виробничої практики (додаток Б) включає виклад проведеної роботи за програмою практики.

5.4. Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, отримали незадовільну оцінку за практику і не ліквідували академічну

заборгованість до початку наступного семестру, відраховуються з закладу вищої освіти.

5.5. Якщо програма практики не виконана студентом в повному обсязі з поважної причини, то йому надається можливість відпрацювати пропущені години практичної підготовки за окремим графіком, відповідно до «Положення про відпрацювання навчальних занять в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця».

6. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

При оцінці результатів практики враховуються: повнота виконання практикантом завдань (виконано повністю, виконано частково, не виконано); перебування на базі практики кожного робочого дня (щодня/ не щодня / відлучався без дозволу керівника практики).

Впродовж проходження виробничої практики вся діяльність здобувача вищої освіти підлягає поточному контролю (здійснюється кураторами виробничої практики від кафедри та від бази практики).

Оцінка за кожне практичне заняття з дисципліни є комплексною, включаючи контроль теоретичної та практичної підготовки студента, і виставляється викладачем за традиційною чотирибальною шкалою. На останньому практичному занятті проводиться перерахунок балів відповідно до регламенту оцінювання зазначеному в силабусі навчальної дисципліни.

Студенти заочної форми навчання під час настановчої лекції отримують контрольну роботу, яку повинні виконати до початку практичних занять. Складовими оцінювання виробничої практики у студентів заочної форми навчання є результати оцінювання поточної навчальної діяльності та результати виконання контрольної роботи відповідно до регламенту оцінювання зазначеному в силабусі навчальної дисципліни.

Оцінювання проходження виробничої практики відбувається за 200-бальною шкалою.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності:

Оцінку «відмінно» одержує студент за таких умов: Виконання програми практики: дотримання режиму практики, позитивний відгук керівника практики. Ведення документації: регулярне ведення звітності, своєчасне і якісне оформлення звітних документів. Оцінка професійних якостей: висока загальна культура, прояв професійного такту, комунікабельності, доброзичливості, організаторських здібностей.

Оцінку «добре» одержує студент за таких умов: Виконання програми практики: неістотні зауваження щодо відвідування практики, позитивний відгук керівника практики. Ведення документації: регулярне ведення звітності, неістотні зауваження щодо змісту і оформлення звітності, своєчасне оформлення звіту. Оцінка професійних якостей: прояв високої загальної культури, професійного такту, комунікабельності, організаторських здібностей.

Оцінку «задовільно» одержує студент за таких умов: Виконання програми практики: нерегулярне дотримання графіку відвідування практики, істотні зауваження у відгуку керівника практики. Ведення документації: нерегулярне ведення звітності. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточність, помилки в оформленні. Оцінка професійних якостей: характеристика здобувача освіти в цілому позитивна.

Оцінку «незадовільно» одержує студент за таких умов: Виконання програми практики: незадовільне відвідування практики, відгук керівника практики зі значними зауваженнями. Ведення документації: нерегулярне ведення звітності або її відсутність, неякісне і несвоєчасне оформлення звіту. Звітна документація потребує доопрацювання. Оцінка професійних якостей: низька загальна культура, неуважне ставлення до колег і оточення.

Кінцевий контроль здійснюється по завершенню виробничої практики на останньому практичному занятті.

При собі здобувач освіти повинен мати щоденник. Щоденник є основним звітним документом здобувача на період практики, включаючи її

захист. Здобувач зобов'язаний заносити до щоденника повний обсяг виконаної роботи. Без наявності заповненого щоденника, оформленого належним чином, практика не зараховується.

Формою кінцевого контролю успішності навчання освітньої компоненти є залік.

Залік – це форма кінцевого контролю, що передбачає оцінювання засвоєння навчального матеріалу на підставі поточного контролю без виставлення оцінки (зараховано/ не зараховано).

Результат кінцевого контролю фіксується у заліково-екзаменаційній відомості та індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Список джерел

1. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс]: наказ Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. №98 – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>

2. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.06.1993 р. №161 – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93#Text>

3. Рекомендації про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Солоденко А.К., Панасевич Д.Б. // Ухвалено рішенням Вченої ради Державної наукової установи Інститут інноваційних технологій і змісту освіти (ДНУ ПТЗО) від 24.04. 2013 р. (протокол № 5). Київ. 2013. 29 с.

4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України: наказ Міністерства освіти і науки України від 8 квітня 1993 р. № 93 //Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. 1994. Вип.1. С.139-153.

5. Про вищу освіту: закон України від 01.06.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

6. Положення про проведення практики студентів Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. – Режим доступу https://drive.google.com/file/d/1q_azDfEvm9jkaZHNZ2eJRgB8UXlpuCJB/view

(повне найменування закладу вищої освіти)

ЩОДЕННИК
виробничої практики студента

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Інститут (відділення) _____

Кафедра. циклова комісія _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Напрямок підготовки _____

Спеціальність _____

(назва)

_____ курс, група _____

Продовження додатка А

ВІДОМІСТЬ
обліку робіт, виконаних студентом за час
проходження виробничої практики

Дата	Назва виконаних робіт	Робоче місце	Оцінка	Підпис керівника бази практики
1	2	3	4	5

Оцінка роботи студента**Висновки керівника бази практики**

Керівник від підприємства, організації, установи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Висновки та оцінка викладача

Керівник практики _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 20__ року

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

ЗВІТ про проходження виробничої практики
студента ____ курсу групи _____
спеціальності 229 «Громадське здоров'я» у галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження практики _____

Термін практики з _____ до _____

Дата складення звіту « ____ » _____ 20 ____ року

Оцінка:

за національною шкалою	_____ (словами)
кількість балів	_____ (цифрами та словами)
за шкалою ECTS	_____

Керівник від кафедри

(посада, науковий ступінь)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Керівник від бази практики

(посада, науковий ступінь)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 202__

Навчально-методичне видання

Методичні рекомендації до проведення виробничої практики здобувачів вищої освіти зі спеціальності 229 «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти для всіх форм навчання